

Stanovská, Sylvie

K metrickým principům

In: Stanovská, Sylvie; Kern, Manfred. *Staročeské a německé milostné básnictví vrcholného středověku*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013, pp. 25

ISBN 9788021063426

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/128480>

Access Date: 26. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

P 8 Praha, Národní knihovna České republiky, ruk. XXIV. A.225.

Datováno před r. 1419, 2 zlomky (dle Marka – Modrákové). Papír, 21 × 15 cm (sejmuto z rukopisu sign. XI. E. 2. Zlomky obsahují první dva verše gnómy č. 37, která je rovněž zapsána v rukopisu T 2 a také gnómu č. 53, která je podruhé zapsána v rukopisu T 1 (s variantami textu).

T 3 Třeboň, Státní oblastní archiv, ruk. A 6. Datováno po roce 1454, papír, 16 × 11 cm, 248 listů. Písařem rukopisu byl pravděpodobně jako u rukopisů T 1 a T 2 Oldřich Kříž z Telče.

Obsahuje gnómu č. 56 (fol. 131 v).

W 2 Vídeň, Rakouská národní knihovna, kodex 1939.

14. století, pergamen, 16 × 12,5 cm, 206 listů.

Obsahuje gnómy č. 57 (fol. 11r), č. 63 (fol. 82r), č. 62 (fol. 191r), č. 61 a 64 (fol. 204r) a gnómu č. 46 (fol. 184r, s variantami textu), která je zároveň zapsána v rukopisu T 2.

5. K metrickým principům

Metrické principy staročeské milostné lyriky se vyznačují několika zvláštnostmi. Základní princip je (tak jako v lyrice románsky mluvících zemí) sylabometrický. Stavba verše a jeho členění se tedy řídí dle pevného schématu – počtu slabik. Dalším nosným formálním prvkem je koncový rým.

Formou verše je osmislabičný, sdruženě rýmovaný verš staročeské epiky 13. a 14. století. Výjimkou ale není ani desetislabičný či dvanáctislabičný verš. Skládání veršů podle pevného schématu strofické formy není vždy podmínkou a není natolik časté jako u středohornoněmecké světské lyriky. Často můžeme ve strofách objevit metrické licence. Kromě sdružených rýmů jsou běžné i rýmy střídavé. Občas se setkáváme s vnitřními rýmy. Německá tzv. kanzónová strofa, která sestává ze dvou metricky identických veršových úseků a třetího úseku, který se od prvních dvou metricky odlišuje, se ve staročeské milostné lyrice neprosadila (výjimku tvoří píseň III.1).

Popis metrické výstavby strof jednotlivých písní v kometáři přináší údaje k počtu slabik a strofické formě. Zdůrazněny jsou rovněž metrické zvláštnosti a specifické formální jevy, které zdůrazňují obsahovou výpověď písně.